

EENWORDINGSBESLUITEN

voorstel RG/WTK

voor LV/GS 15 april 2023

BESLUIT 1:

de Gereformeerde Kerken in Nederland (vrijgemaakt), in generale synode bijeen, en de Nederlands Gereformeerde Kerken, in landelijke vergadering bijeen, besluiten zich per 1 mei 2023 te verenigen tot de Nederlandse Gereformeerde Kerken.

BESLUIT 2:

zij bepalen daarbij het volgende:

1. continuïteit

- 1.1 De Nederlandse Gereformeerde Kerken zijn de voortzetting en rechtsopvolger van de Gereformeerde Kerken in Nederland (vrijgemaakt) en de Nederlands Gereformeerde Kerken.
- 1.2 Zij maken aanspraak op de rechten die elk van beide kerkgemeenschappen toekomen en nemen verantwoordelijkheid voor de verplichtingen die elk van beide kerkgemeenschappen is aangegaan.

2. nieuw recht

- 2.1 Met ingang van 1 mei 2023 aanvaarden zij als geldend recht de kerkorde en de regelingen die zijn vastgesteld door de generale synode van de Gereformeerde Kerken in Nederland (vrijgemaakt), in 2022 bijeengeroepen te Zoetermeer, en de landelijke vergadering van de Nederlands Gereformeerde Kerken, in 2022 bijeengeroepen te Zoetermeer.
- 2.2 Met ingang van 1 mei 2023 vervalt de geldigheid van de kerkorde van de Gereformeerde Kerken in Nederland (vrijgemaakt) en van het Akkoord voor Kerkelijk Samenleven van de Nederlands Gereformeerde Kerken.
- 2.3 Met ingang van 1 mei 2023 vervalt eveneens de geldigheid van alle overige regelingen en besluiten die vóór 2022 door de generale synode van de Gereformeerde Kerken in Nederland (vrijgemaakt) en de landelijke vergadering van de Nederlands Gereformeerde Kerken zijn genomen of vastgesteld, behoudens de uitzonderingen onder 7. Uitspraken in beroep of hoger beroep blijven wel van kracht.

3. tekst belijdenis, ondertekening

- 3.1 Waar in de kerkorde en regelingen verwezen wordt naar de Nederlandse Geloofsbelijdenis hanteren de kerken de tekst waaruit de generale synode van de Gereformeerde Kerken in Nederland te Utrecht in 1905 in artikel 36 deze passage verwijderde: "... om te weyren ende uyt te royen alle afgoderie ende valschen godsdienst, om het rijke des Antichrists te gronde te werpen ...; en waaruit de generale synode van de Gereformeerde Kerken in Nederland (vrijgemaakt) te Heemse 1984 in artikel 9 de woorden verwijderde "En: Drie zijn er die getuigen in de hemel: de Vader, het Woord en de Heilige Geest; en deze drie zijn één".
- 3.2 Bij de toepassing van art. A2.5 KO voor ieder die op 30 april 2023 al bevoegd was om het Woord van God te verkondigen, volstaat de ondertekening waarmee hij eerder zijn trouw betuigd heeft aan het kerkelijk belijden, tot de eerste gelegenheid waarbij de ondertekening volgens de landelijke regeling dient te worden herhaald.

4. vertegenwoordiging

- 4.1 De Nederlandse Gereformeerde Kerken worden tussen 1 mei 2023 en de opening van de eerste synode van de Nederlandse Gereformeerde Kerken vertegenwoordigd door de commissies die daartoe zijn benoemd door de generale synode van de Gereformeerde Kerken in Nederland (vrijgemaakt), in 2022 bijeengeroepen te Zoetermeer, en de landelijke vergadering van de Nederlands Gereformeerde Kerken, in 2022 bijeengeroepen te Zoetermeer.
- 4.2 Wanneer in de genoemde tijd niet duidelijk is welke commissie bevoegd is om de kerken te vertegenwoordigen, zijn de gezamenlijke moderamina van de generale synode van de Gereformeerde Kerken in Nederland (vrijgemaakt), in 2022 bijeengeroepen te Zoetermeer, en van de landelijke

vergadering van de Nederlands Gereformeerde Kerken, in 2022 bijeengeroepen te Zoetermeer, bevoegd om hierover duidelijkheid te verschaffen of zelf als vertegenwoordiging van de kerken op te treden.

5. commissies

- 5.1 De volgende gezamenlijk benoemde commissies worden per 1 mei 2023, met behoud van hun opdracht (eventueel aangepast aan de nieuwe kerkorde) en waar nodig met wijziging van hun naam, omgezet naar commissies van de Nederlandse Gereformeerde Kerken:
- a. commissie toerustingscentrum Kerkpunt, als bestuur KerkPunt;
 - b. commissie eredienst, als commissie liturgische ondersteuning;
 - c. commissie steunbehoevende kerken en missionaire initiatieven, als commissie missionaire steunverlening;
 - d. commissie dovenpastoraat;
 - e. commissie archief en documentatie;
 - f. commissie contact en eenheid;
 - g. commissie geestelijke verzorging;
 - h. commissie belijdende kerk;
 - i. commissie verzoening en recht;
 - j. studiedeputaatschap homorelaties in de kerk, als studiecmissie homorelaties in de kerk;
 - k. commissie seksueel misbruik in kerkelijke relaties;
 - l. Regiegroep;
 - m. commissie ICG (Interkerkelijke Commissie Geschilbehandeling);
 - n. commissie beleidsbegroting;
 - o. commissie ondersteuning synode;
 - p. benoemde leden voor het bestuur van de stichting Evangelie & moslims;
 - q. commissie financieel beheer;
 - r. commissie relatie overheid;
 - s. commissie relaties buitenland;
 - t. commissie werkwijze synode;
 - u. commissie gedragscode;
- 5.2 De volgende commissie wordt, op grond van het besluit daartoe van de Generale Synode Zoetermeer 2022, genomen op 28 januari 2023, per 1 mei 2023 een gezamenlijke commissie van de Nederlandse Gereformeerde Kerken:
- v. Raad van Toezicht van de Theologische Universiteit.
- 5.3 De volgende commissies worden, op grond van de besluiten daartoe van de Landelijke Vergadering Zoetermeer 2022, genomen op 11 maart 2023, per 1 mei 2023 gezamenlijke commissies van de Nederlandse Gereformeerde Kerken:
- w. bestuur van de NGA (Nederlands Gereformeerde instelling Arbeidszaken in ontbinding).
 - x. commissie aansluiting VSE
 - y. bestuur van de NGP (Nederlands Gereformeerde Predikantsopleiding in ontbinding)
- 5.4 Het gezamenlijke moderamen van de Generale Synode Zoetermeer 2022 en de Landelijke Vergadering 2022 is tot aan de constituering van de eerste synode bevoegd te handelen als moderamen van de synode van de Nederlandse Gereformeerde Kerken.

6. kerkelijke rechtspraak

- 6.1 Wanneer voor 1 mei 2023 beroep wordt ingesteld bij een classis, een particuliere synode, een regiovergadering of de commissie van beroep in predikantszaken, blijft deze vergadering of commissie tot uiterlijk 1 mei 2024 bevoegd om dit af te handelen in de samenstelling en volgens de regelingen die tot 30 april 2023 geldig waren. Is ze daartoe niet in staat, dan draagt ze de zaak over aan het landelijke college voor het kerkelijk beroep.
- 6.2 Wanneer voor 1 mei 2023 beroep, hoger beroep of een verzoek tot herziening wordt ingesteld bij de generale synode of de landelijke vergadering, blijft deze vergadering tot uiterlijk 1 mei 2024 bevoegd om dit af te handelen in de samenstelling en volgens de regelingen die tot 30 april 2023 geldig waren.

Is ze daartoe niet in staat, dan draagt ze de zaak over aan de synode van de Nederlandse Gereformeerde Kerken.

- 6.3 Wanneer vóór de opening van de eerste synode van de Nederlandse Gereformeerde Kerken een voorlopige voorziening wordt gevraagd op grond van art. F6.3 van de kerkorde, zijn de gezamenlijke moderamina van de generale synode van de Gereformeerde Kerken in Nederland (vrijgemaakt), in 2022 bijeengeroepen te Zoetermeer, en van de landelijke vergadering van de Nederlands Gereformeerde Kerken, in 2022 bijeengeroepen te Zoetermeer, bevoegd om deze te treffen.
- 6.4 Elk beroep, hoger beroep of verzoek tot herziening wordt beoordeeld volgens het recht dat gold toen het bestreden besluit genomen werd.

7. administratief uitstel

- 7.1 Waar nodig voeren de kerken, zowel gezamenlijk als afzonderlijk, in hun relatie tot publieke instanties voor het hele jaar 2023 de naam en nadere aanduiding waaronder zij op 1 januari 2023 bij die instanties bekend waren.
- 7.2 Ten aanzien van de materiële regelingen voor predikanten en de voorzieningen voor emeritaat en arbeidsongeschiktheid blijven (als tijdelijke vervanging van landelijke regeling B6 kerkelijke zorg voor de predikant, art. 2) het hele jaar 2023 de afzonderlijke regelingen gelden die op 30 april 2023 van kracht zijn respectievelijk voor de huidige Nederlands Gereformeerde Kerken en hun predikanten en voor de huidige Gereformeerde Kerken in Nederland (vrijgemaakt) en hun predikanten.

8. uitvoering overdracht

- 8.1 Het laatst benoemde moderamen van een particuliere synode, classis of regionale vergadering is tot 1 mei 2024 bevoegd om zorg te dragen voor de decharge van haar deputaten en commissies en de overdracht van haar verplichtingen, archief en eventuele middelen, of daarop toe te zien.

9. samenstelling kerkenraad

Zolang een kerkenraad in de plaatselijke regeling nog niet heeft vastgelegd in welke samenstelling hij bevoegd is tot het nemen van welke besluiten, geldt op dit punt het recht zoals dat gold op 30 april 2023.

10. slotbepaling

- 10.1 In situaties waarin dit besluit niet voorziet beslist het gezamenlijke moderamen zoals genoemd in art. 4.2.

TOELICHTING

Besluit 1 is het grote besluit waarmee de eenwording een feit wordt. Het kan genomen worden op 15 april en krijgt per 1 mei zijn uitwerking. De twee kerkverbanden worden één kerkverband.

1. continuïteit

Het gaat om het voortbestaan van de kerkverbanden, niet van de afzonderlijke kerken. Daarom 'rechtsovervolger' in het enkelvoud: de rechtspersoon van de gezamenlijke Nederlandse Gereformeerde Kerken (volgens de tekst van het Burgerlijk Wetboek 2:2, het orgaan waarin de kerkgenootschappen [= lokale kerken] zich verenigd hebben).

De eenwording gebeurt 'in gemeenschap van goederen': alle rechten en verplichtingen naar andere partijen zijn nu gemeenschappelijk.

2. nieuw recht

De kerkorde en de regelingen zijn inmiddels wel vastgesteld maar hebben nog geen rechtskracht. Dit besluit maakt de aanvaarde kerkorde en regelingen rechtsgeldig per 1 mei 2023.

Dat alle eerdere regelingen vervallen is duidelijk. Dat ook de geldigheid van besluiten die genomen zijn door synodes en landelijke vergadering vervalt, lijkt misschien minder vanzelfsprekend. Toch kan het niet anders.

Besluiten van de GKV, ooit genomen door een GS, of LV-besluiten binnen de NGK, kunnen niet zomaar rechtskracht krijgen voor alle kerken in de nieuwe NGK. Dat zou per onderwerp om bespreking en besluitvorming vragen.

Bij de vaststelling van de kerkorde van de GKV in 2014 is een vergelijkbaar besluit genomen: alle besluiten vóór 2014 verloren hun rechtskracht. Vooraf is toen uitgebreid onderzocht of daarmee wezenlijke besluiten over het hoofd gezien werden. Die intensieve arbeid leverde niets op. Onlangs zijn ook binnen de NGK de notulen van de landelijke vergaderingen hierop doorgenomen. Ook hieruit kwamen geen besluiten die buiten beeld geraakt zijn maar desondanks wel van belang blijven. Wel werd van verschillende kanten gewezen op het besluit over homoseksualiteit en ambt. Nu er een studiec commissie naar het brede onderwerp van homoseksualiteit bezig is, kan beter het resultaat van die studie afgewacht worden

Overigens zijn er in het recente verleden van beide kerkverbanden wel rapporten verschenen, al dan niet gevolgd door een besluit, waarvan de inhoud nog waardevol kan zijn voor het beleid van kerken en regio's. De GS Meppel 2017 deed bijvoorbeeld de aanbeveling aan kerkenraden om het rapport 'Huwelijk en samenlevingsvormen' te gebruiken bij hun pastoraat aan gemeenteleden die samenwonen. We stellen voor om de CKA opdracht te geven zulke rapporten goed toegankelijk te maken (via de website) voor de gezamenlijke kerken.

3. tekst belijdenis

Dit voorstel maakte eerst deel uit de landelijke regeling A2 verbindingsformulier. Terecht werd opgemerkt dat de belijdenis op meer plaatsen genoemd wordt dan alleen in het verbindingsformulier. Daarom geven we het hier een plaats.

Naar aanleiding van opmerkingen nemen we nu ook de wijziging op die de GS Heemse 1984 aanbracht in artikel 9.

Predikanten en anderen die bevoegd zijn om Gods Woord te verkondigen hebben al een ondertekeningsformulier of bindingsformulier (GKV sinds 2015) ondertekend. Die handtekening blijft gelden als betuiging van trouw aan het belijden van de kerk. In overleg kan er wel voor gekozen worden om, ook zonder de aanleiding van bijvoorbeeld beroep en bevestiging elders, het nieuwe verbindingsformulier te ondertekenen.

4. vertegenwoordiging

De kerken werden tot nu toe vertegenwoordigd door de generale synode of Landelijke Vergadering, wanneer deze vergaderde. Tussen de sluiting van de ene GS/LV en de opening van de volgende werd die synode of LV dan weer vertegenwoordigd door de daartoe benoemde deputaatschappen of commissies. Ieder op eigen werkterrein konden die, vanuit hun opdracht, optreden namens de kerken. De Nederlandse Gereformeerde Kerken beginnen op 1 mei zonder synode. Maar door dit besluit zijn de commissies wel bevoegd namens de kerken te handelen.

Art. 4.2 is een vangnet-bepaling: het moderamen heeft de bevoegdheid om op te treden namens de kerken wanneer in een concrete situatie niet duidelijk bepaald is welke commissie dit zou moeten doen. Zo voorkomen we ongewild vacuüm in de bevoegdheden.

5. commissies

De onder 5.1 genoemde commissies zijn degene die vóór 1 mei 2023 al actief zijn. Zij zijn tot dan toe formeel gezamenlijke commissies van GKV en NGK, benoemd door zowel GS als LV. Door dit besluit worden ze per 1 mei commissies van de nieuwe NGK. Hun opdracht verandert niet. Benoemingen blijven ongewijzigd gelden (al zullen daarin wijzigingen kunnen optreden, maar die beëindiging van werkzaamheden cq nieuwe benoemingen kunnen al per 12 maart of 15 april ingaan). Ze rapporteren aan de komende synode over hun werkzaamheden van vóór en ná 1 mei.

Commissie ICG is niet hetzelfde als de ICG. De ICG zelf is samengesteld uit leden van CGK, GKV en NGK. De commissie ICG bestaat alleen uit GKV- en NGK-leden en is door de LV/GS 2020 benoemd met de opdracht: "deelnemen aan de Interkerkelijke Commissie Geschilbehandeling (ICG) volgens de eigen regelingen van de ICG". Na 1 mei 2023 behoudt deze commissie (deze leden) die opdracht. Ondertussen krijgt de Regiegroep de opdracht om met voorstellen te komen voor de positionering van de ICG (als geheel, dus met CGK) in de nieuwe situatie.

Nieuw gevormde commissies als de CKA, CKO en het CKB worden hier niet genoemd. Volgens de daartoe genomen besluiten worden ze per 1 mei ingesteld; ze gaan dus niet 'over' van de beide kerkverbanden naar het nieuwe maar 'ontstaan' pas in het nieuwe kerkverband.

Bijzondere situaties zijn de Raad van Toezicht van de TU en het Bureau Studiefinanciering. Deze instellingen gaan per 1 mei over van de GKV naar de Nederlandse Gereformeerde Kerken. Dat gebeurt doordat de GS (met instemming van de LV) een nieuw statuut voor de TU aannam. Volgens 2.1 wordt dat statuut per 1 mei 2023 rechtsgeldig; daarmee wordt de TU een kerkelijke instelling van de nieuwe NGK. Maar de Raad van Toezicht, die tot nu toe een commissie van de GS is, heeft nog dit besluit nodig om per 1 mei een commissie van de nieuwe NGK te worden. Voor KerkPunt geldt dit overigens niet; dat was al vanaf de oprichting een gezamenlijke kerkelijke instelling van GKV en NGK; het bestuur was dan ook al een gezamenlijke commissie en staat dus vermeld onder 5.1.)

Voor de NGA en de NGP is de situatie nog weer anders. Die instellingen worden per 1 mei 2023 opgeheven, maar de besturen hebben de opdracht om in de loop van 2023 de opheffing naar behoren af te wikkelen en daarover te rapporteren aan de volgende synode. De besturen van de NGA-in-ontbinding en de NGP-in-ontbinding moeten daarom commissies van de nieuwe NGK worden, tot ze hun werk afgerond hebben.

De nieuwe landelijke regelingen kennen een aantal bevoegdheden toe aan 'het moderamen van de synode'.

Artikel 5.4 bepaalt dat het huidige moderamen van LV en GS geldt als het daar bedoelde moderamen, tot er een nieuw moderamen (van de eerste synode van NGK) is.

6. kerkelijke rechtspraak

De kans dat de onder 6 genoemde situaties zich voordoen is niet groot. Toch is het belangrijk om het te regelen, want het gaat over zuivere rechtspraak.

Iemand kan tot en met 30 april in beroep gaan tegen een beslissing op bezwaar van zijn kerkenraad, classis of regio. Een predikant kan zich in een concrete situatie beroepen op de commissie van beroep in predikantszaken. Het is juridisch zuiver dat een beroep tegen zo'n besluit behandeld wordt volgens de regels die op dat moment gelden, en door de instanties die op dat moment daarvoor bevoegd zijn, ook wanneer de behandeling niet voor 1 mei afgerond kan worden. Daarom blijven rechtsprekende vergaderingen of instanties (en voorbereidende deputaatschappen of commissies) bevoegd om te handelen, ook na 1 mei.

Artikel 6.3 is een specifieke toepassing van wat in 5.4 in het algemeen bepaald is.

7. administratief uitstel

De algemene bepaling in 7.1 geldt in de praktijk vooral voor de inschrijving bij de Kamer van Koophandel, de inschrijving in het ANBI-register en ook het pensioenfonds PFZW. Het is een bepaling die geldt voor 'de kerken' als geheel kerkverband maar die ook door lokale kerken in praktijk gebracht zal worden.

Alle regelingen en afspraken over traktementen en vergoedingen voor predikanten, arbeidsongeschiktheidsvoorzieningen en emeritaatsvoorzieningen (VSE en PFZW) blijven in het jaar 2023 ongewijzigd. Dus bijvoorbeeld voor huidige NGK-predikanten de WAP-regeling, voor GKV-predikanten de materiële regelingen die vastgesteld zijn door SKW en CGMV. De letterlijke tekst van landelijke regeling B6 is dus niet van toepassing. Die gaat namelijk uit van een gelijke situatie voor alle predikanten.

In plaats van het afzonderlijk benoemen van de nog geldende (onderdelen van) regelingen is nu gekozen voor een algemene typering die alles afdekt.

8. uitvoering overdracht

Er is geprobeerd tijdig de classes, regio's en particuliere synoden op te roepen om te zorgen voor afronding van werkzaamheden, inclusief decharge van deputaten en commissies, kas- en archiefcontrole e.d. Toch is het te verwachten dat dit niet overal voor 1 mei is afgerond. De kerkelijke vergaderingen zouden zelf hun moderamen kunnen machtigen om dit werk na die datum af te ronden, maar door dit algemene besluit dienen we de vergaderingen met een duidelijk mandaat daartoe.

9. samenstelling kerkenraad

Volgens KO B2.1 en 2.3 zijn er twee mogelijkheden wat betreft de samenstelling van de kerkenraad (met of zonder diakenen) en dient de kerkenraad vast te leggen in de lokale regeling welke bevoegdheid aan welke vergadering/samenstelling toekomt. We houden er rekening mee dat niet elke kerkenraad dat tijdig

vastgelegd heeft. In voorkomende gevallen mag er geen onduidelijkheid over bevoegdheden zijn. Dan geldt de situatie zoals die op 30 april was, onder het recht van GKv of NGK. In een GKv-kerk betekent dat: de kerkenraad bestaat uit de predikant(en) en de ouderlingen (KO art. B29.1); in een NGK-kerk: De ambtsdragers vormen gezamenlijk de kerkenraad (AKS art. 15), dus inclusief de diakenen. De geschiedenis leert dat duidelijkheid hierover van groot belang kan zijn, bijvoorbeeld bij de vraag of de diakenen mee besluiten over de vraag of een kerk deel blijft uitmaken van het kerkverband.

10. slotbepaling

We proberen in deze besluiten alles te vatten, maar moeten er rekening mee houden dat er straks open einden blijken te zijn. Op advies van juristen geeft de slotbepaling een brede bevoegdheid aan het moderamen om dan naar bevind van zaken te handelen.